

Retningslinje ved stikuheld

Gældende for Tandplejens medarbejdere	Udarbejdet af AM	Ansvarlig: Overtandlægen
Dato for ikrafttrædelse: December 2023	Sidst godkendt af MED: December 2019	Ajournføres af AM: December 2026

I denne vejledning kan du finde svarene på de spørgsmål, der ofte opstår i forbindelse med stikuheld (inokulationssmitte) på klinikken. Derudover kan du finde oplysninger om, hvordan du skal forholde dig umiddelbart efter uheldet, og hvilke forholdsregler du bør tage.

Smitterisiko ved stikuheld

På trods af alle tænkelige forholdsregler kan det ikke udelukkes, at der forekommer uheld ved arbejde med stikkende og skærende instrumenter/genstande på en tandklinik.

Stikkende og skærende genstande kan være potentielle smitterisici, om end de er minimale. Hvis du ved et uheld kommer til at stikke dig på en brugt kanyler eller lignende, kan der være en risiko for smitte primært Hepatitis B & C (leverbetændelse) og HIV eller andre blodbårne sygdomme.

Vær opmærksom på, at det ikke er enhver kontakt med inficeret blod, der betyder smitte.

Selv stik med en inficeret sprøjte vil yderst sjældent give smitte. Studier over nålestikuheld med HIV-inficeret blod viser en risiko på ca. 0,3% pr. stk. Der skal en større mængde blod til, før der er en reel risiko for smitte.

Minimering af smitterisiko ved stikuheld

Håndtering af skarpe og spidse genstande, bør behandles med omtanke og i et roligt tempo, selv når der anvendes handsker og pincet til at håndtere disse. Skarpe og spidse genstande er klinisk risikoaffald og skal bortskaffes i brudsikre beholdere. Et eksempel kan være at tandlæge/behandler selv sætter injektionssprøjten ned i kanylerholderen (den grå tunge holder) efter brug.

Sundhedsstyrelsen har d. 11-03-2013 udsendt "Vejledning om HIV (human immundefekt virus), hepatitis B og C virus". Vejledningen kan findes på sundhedsstyrelsens hjemmeside: <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2013/Publ2013/Vejledning-om-HIV-hepatitis-B-og-C-virus.ashx>

I vejledningen gennemgås hvilke forholdsregler personalet bør tage.

Hvis du får blod, sekreter eller vævsvæsker på intakt hud

Hvis du trods alle forholdsregler skulle være så uheldig at få blod, sekreter eller vævsvæsker på huden skal du straks gøre følgende:

- Vask huden grundigt med sæbe og vand, og tør huden grundigt efterfølgende.
- Desinficer huden med hospitalssprit 70%. Bliv ved med at gnide spritten ind, indtil huden igen er tør.
- Du skal derefter ikke foretage dig yderligere.

Stik med kanyler der er kontamineret med blod, sekreter eller vævsvæske

Efter uheldet skal du straks gøre flg.:

- Pres hårdt omkring indstiksstedet – gerne så det bløder.
- Vask indstiksstedet grundigt med vand og alm. Sæbe og tør af.
- Påfør med hospitalssprit 70% - 2 gange. Huden skal være helt tør mellem påføringerne.
- Tag kontakt til egen læge eller skadestue umiddelbart efter uheldet. Insister på at få taget en blodprøve inden evt. behandling påbegyndes med henblik på om stikuheldet medfører en Hepatitis infektion eller anden sygdom.
- Registrer dit uheld ved at udfylde skema til registrering af stik/skæreheld. Skemaet findes på fællesdrevet, under arbejdsmiljø.
- Anmeld uheldet som en arbejdsskade, hvis uheldet fører til 1 sygedag eller flere eller hvis skadelidte ønsker uheldet anmeldt, eller hvis læge iværksætter nogen form for behandling.
- Hvis der senere viser sig komplikationer som følger af uheldet, kan du efteranmelde et uheld, indtil 12 måneder efter uheldet.

Hvis du får blod, sekret eller vævsvæske i øjet

Efter uheldet skal du straks gøre flg.:

- Skyl grundigt med vand eller saltvand NaCl 0,9 % (øjenskyllevæske)
- Tag kontakt til egen læge eller skadestue umiddelbart efter uheldet. Insister på at få taget en blodprøve inden evt. behandling påbegyndes med henblik på om uheldet medfører en Hepatitis infektion eller anden sygdom.
- Registrer dit uheld ved at udfylde skema til registrering af stik/skæreheld. Skemaet findes på fællesdrevet, under arbejdsmiljø.
- Anmeld uheldet som en arbejdsskade, hvis uheldet fører til 1 sygedag eller flere, eller hvis skadelidte ønsker uheldet anmeldt.
- Hvis der senere viser sig komplikationer som følger af uheldet, kan du efteranmelde et uheld, indtil 12 måneder efter uheldet.

Vaccination mod Hepatitis B efter uheldet

Det er egne læge, der vurderer om der skal foretages vaccination mod Hepatitis B. I givet fald vil den første dosis blive givet af egen læge eller lægen på skadestuen, derefter efter 1 måned, 2 måneder og 12 måneder efter uheldet.

- Gravide og ammende kvinder bør almindeligvis ikke vaccineres mod Hepatitis B. I tilfælde af stiklæsioner anbefales vaccination dog alligevel.
- Efter 10 år kan det være en god idé at få undersøgt om man stadig er dækket. Vaccinationen holder normalt 10-15 år.

Forebyggelse mod HIV-smitte efter erhvervsbetinget smitte

- Hvis du bliver udsat for erkendt HIV-inficeret blod eller vævsvæsker ved stik, snit eller sprøjt, skal du vaske huden grundigt.
- Du bør straks efter uheldet kontakte egen læge eller skadestue, som vurderer om risikoen for at du er blevet smittet, og beslutter hvilke behandling der evt. skal sættes i gang.
- Hvis du skal have foretaget en HIV-test, skal den gentages efter 3 og 6 måneder.

Arbejdstilsynet har lavet en vejledning som indeholder en orientering om sygdommen AIDS og risikoen for smitte med HIV <https://at.dk/media/5957/aids-forebyggelse-hiv-infektion-c-0-14.pdf>